

preparation of highly skilled sportsmen", Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15, Issue 2 (108), pp.175-179.

21. Charles Roberts A., (2018), Manual of Anthropometry; Or, a Guide to the Physical Examination and Measurement of the Human Body: Containing a Systematic Table of Measurements, an Anthropometrical Chart Or Register, and Instructions for Making Measurement on a Uniform Plan, Creative Media Partners, LLC, p.230.

22. Hoffman D, Robertson S, Bourdon P, Douglas A. and Gastin P., (2018), "Anthropometric and Physical Fitness Comparisons Between Australian and Qatari Male Sport School Athletes", Asian J Sports Med.; 9(3).

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.3(133).16

Максимчук Б.А.

**професор, доктор педагогічних наук,
професор кафедри фізичної культури, біології та основ здоров'я,
Ізмаїльський державний гуманітарний університет**

Лисюк С. П.

**Старший викладач кафедри фізичного виховання та ЛФК,
Вінницький національний медичний університет імені М. Пирогова**

Вишнівська Н.В.

**Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти,
Київський університет імені Бориса Грінченка**

Шапаренко І.Є.

**доцент, кандидат біологічних наук,
доцент кафедри медико-біологічних дисциплін і фізичного виховання,
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка**

Мироненко С.Г.

**доцент, кандидат біологічних наук,
доцент кафедри медико-біологічних дисциплін і фізичного виховання,
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка**

Лисогор Л. П.

**старший викладач, кандидат біологічних наук,
кафедра початкової освіти, Криворізький державний педагогічний університет**

Сергеева В. Ф.

**доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти,
Волинський національний університет імені Лесі Українки**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНОСТІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ

Правове забезпечення валеологічної освіти майбутнього учителя регламентоване низкою національних і міжнародних документів за ієрархічним принципом. Україна, поступово входячи у світову соціальну, медичну, психологічну й валеологічну спільноту, набуває прав, обов'язків, а головне, можливостей у розвитку автентичного валеологічного простору на всіх рівнях політичної й громадської діяльності. У державних документах про освіту значна увага приділяється реалізації соціального запиту, соціального замовлення, що пов'язане з пошуком нових форм підготовки фахівця освітньо-оздоровчої сфери, який має досконало володіти основною і суміжними професіями, здатний вирішувати завдання підготовки фахівців в умовах конкурентоздатності, інтегративності та інтенсивності діяльності. Наразі в нашій державі діє низка законів, що стимулюють впровадження валеологічної освіти для широких мас населення. Незважаючи на те, що в українському правовому полі валеологічні питання розгадаються дуалістично (як медичні й позамедичні, терапевтичні й превентивні, спеціальні й загальні), наразі є всі можливості, щоб зробити валеологічну культуру загальнодоступним компонентом загальнолюдської. Природно, що предметом відображення різних форм соціальної свідомості у різні часи була людина, її духовна та / або фізична досконалість. Так, в рамках філософії як спільної праматері гуманітарних і значною мірою природничих наук розвивалися психологічні, педагогічні й медичні теорії здоров'я і буття людини.

Ключові слова: правове забезпечення, валеологічна освіта, освітні документах, соціальне замовлення, фахівці освітньо-оздоровчої сфери, природничі науки, теорія буття людини.

Maksymchuk B., Lysyuk S., Vyshnivska N., Shaparenko I., Myronenko S., Lysogor L., Sergeeva V. Ensuring the priority of health care in the activities of the state. The legal provision of valeological education of the future teacher is regulated by several national and international documents according to the hierarchical principle. Ukraine acquires rights, duties, and, most importantly, opportunities in the development of the authentic valeological space at all levels of political and social activity, gradually entering the world social, medical, psychological, and valeological community. In the state documents on education, considerable attention is paid to the implementation of a social request, a social order related to the search for new forms of training of a specialist in the educational and recreational field, who should perfectly possess the main and related professions, can solve the tasks of training specialists in conditions of competitiveness, integrativity, and intensity of activity. Now in our state, several laws stimulate the introduction of valeological education for the general masses of the population. Although in the Ukrainian legal field valeological

issues are solved dualistically (as medical and extra medical, therapeutic and preventive, special and general), now there is every opportunity to make valeological culture a publicly available component of universal humanity. Naturally, the subject of reflection of various forms of social consciousness at different times was a person, his spiritual and/or physical perfection. So, within the framework of philosophy, as a joint foremother of the humanities and, to a large extent, the natural sciences, psychological, pedagogical, and medical theories of human health and existence developed.

Keywords: legal support, valeological education, educational documents, social order, specialists in the educational and recreational sphere, natural sciences, the theory of human existence.

Постановка проблеми. У «Національній доктрині розвитку освіти України» вказано, що політика держави з питань здоров'я передбачає: «а) концентрацію зусиль державних і громадських організацій спрямованих на розв'язання завдань формування, збереження і зміцнення індивідуального та суспільного здоров'я; б) взаємодію представників різних міністерств і відомств всіх рівнів, державних та громадських організацій у вирішенні питань, пов'язаних із здоров'ям; в) формування валеологічного світогляду політиків, державних діячів і фахівців, які займаються питаннями індивідуального і суспільного здоров'я населення України, створення механізмів управління формуванням здоров'я в усіх його аспектах – духовному, психічному, фізичному і соціальному» [1].

У державних документах про освіту значна увага приділяється реалізації соціального запиту, соціального замовлення, що пов'язане з пошуком нових форм підготовки фахівця освітньо-оздоровчої сфери, який має досконало володіти основною і суміжними професіями, здатний вирішувати завдання підготовки фахівців в умовах конкурентоздатності, інтегративності та інтенсивності діяльності [2, с. 72].

Найважливіші правові основи, що регулюють суспільне життя й розвиток усіх форм суспільної свідомості, стосуються передовсім реалізації прав і свобод громадянина та збереження його ресурсності – особистості, здоров'я та його охорону, право на розвиток усіх аспектів власного життя. Проте, на жаль, ані в Конституції, ані в основних законах, ані в підзаконних актах не вказується, що виховання є право і можливість кожної людини на первинне дотерапевтичне забезпечення й збереження здоров'я.

Аналіз актуальних досліджень. А. Міненюк у дисертаційному дослідженні «Формування валеологічних знань у майбутніх учителів фізичної культури» проаналізувавши законодавчий потенціал «Закону про загальну середню освіту», вказує: «Стаття 5 цього Закону серед інших завдань загальної середньої освіти називає необхідність виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів (вихованців). Стаття 22 визначає, що загальноосвітній навчальний заклад повинен створювати безпечні умови навчання, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я. Учні (вихованці) загальноосвітніх навчальних закладів незалежно від підпорядкування, типів і форм власності забезпечуються медичним обслуговуванням, що здійснюється медичними працівниками, які входять до штату цих закладів або відповідних закладів охорони здоров'я, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України» [2, с. 20-21].

Сучасна державна політика у галузі вищої педагогічної освіти спрямована на реалізацію основних положень компетентнісного підходу до підготовки фахівців. Проблема якості підготовки майбутніх учителів, здатних ефективно вирішувати питання здоров'язбереження та здоров'ятворення свого та своїх вихованців, актуалізує питання формування їхньої валеологічної компетентності [1, с. 3].

Мета полягає в теоретичному та методичному забезпеченні пріоритетності охорони здоров'я в діяльності держави у контексті професійної діяльності з фізичної культури.

Виклад основного матеріалу. Проте наразі є новітні валеологічні потреби й умови, ще не передбачені в основних законодавчих документах країн, що розвиваються, хоча в Західній Європі й США вони стали усвідомленими раніше. Так, нова немедична парадигма здоров'я людини стала актуальною після Другої світової війни, коли постала проблема переоцінки цінностей ХХ століття, які досі вели людство не в кращому напрямку. Проте, тільки в 70-х роках ХХ століттях Всесвітня Асамблея охорони здоров'я сформулювала рекомендації для керівників держав: основний соціальний напрям внутрішньої політики кожної країни має полягати в досягненні громадянами високого рівня здоров'я, що стане базисом для усіх інших аспектів розвитку суспільства. В Європі в 1988 р. Комітет міністрів країн-членів Євросоюзу сформулював рекомендації для імплементації в усіх освітніх закладах, за якими уводяться спеціальні немедичні курси з метою підвищення рівня здоров'я і формування в громадян здорового способу життя особливо в молодого покоління.

Наприкінці ХХ століття в нашій державі категорії здоров'я, добробуту, благополуччя стали не тільки особистими, а й соціально-політичними. Зокрема, стаття 3 Конституції України визнає життя і здоров'я людини найвищою цінністю держави. Зрозуміло, по-перше, конституційні формулювання потребують значної конкретизації, а особливо, процесуальних утілень; по-друге, необхідно усвідомити, що державна політика та різнобічна імплементація її законів і положень не може цілеспрямовано вплинути на валеологічний стан, життя й діяльність окремої особистості. Держава та її інститути на даному етапі вже усвідомили важливість такого «спільного державотворчого знаменника», як валеологічний добробут населення, адже жоден громадянин не зможе долучитися до вирішення суспільних питань, якщо буде недосконалим, нереалізованим або нездоровим. Усвідомлення довготривалих інвестицій держави в інтелектуальний, валеологічний та креативний фонд нації можливий тільки за умов політичної волі, високого рівня національної свідомості й, головне, дистанціювання від аліментарних потреб суспільства: добробуту, соціального забезпечення та забезпечення прожиткового мінімуму тощо.

Закон України «Про охорону здоров'я» виголошує: «Кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я. Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя» [3]. Як бачимо, цей документ зосереджений не стільки на медичних аспектах, скільки на фізичних і соціальних. Невирішеним досі залишається практичне забезпечення конституційних прав і свобод, природних можливостей і потреб молодого українського громадянина. На етапі перехідного стану освіти, демократії, економіки, що розвиваються, доцільним було б об'єднання та взаємне делегування зусиль і цілей різних форм суспільної свідомості на шляху до вдосконалення так званого валеологічного стану суспільства.

У сфері педагогіки ця мета пов'язана, звичайно, з найефективнішими практичними підходами. У сучасній Україні ідеологічний, декларативний або планувальний підхід вже не забезпечує реального практичного ефекту. Крім того, у XXI столітті наскрізним і домінуючим є компетентнісний підхід, як у вихованні підростаючого покоління, так і в підготовці самих фахівців для роботи у сфері середньої освіти. Це потребує відповідного закріплення у визначальних правових документах.

Правове поле впровадження валеології в широкі маси населення в Україні реалізується: а) прийняттям і виконанням відповідних законів; б) діяльністю компетентних комісій та органів; в) участю держави у національних, міжнародних та світових проєктах з цього питання.

Так, постановою Кабінету міністрів України від 3 листопада 1993 року прийнято Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття»), стратегічним завданням якої є формування всебічно розвиненої особистості, векторами розвитку якої є творчість, збереження й примноження фізичного й духовного здоров'я, особистого розвитку, що сприятиме розвитку суспільства. Ця суспільна діяльність має відповідати новим гуманітарним світовим вимогам і взаємодіяти з новітніми досягненнями в царині прогресивних технологій. Мусимо зауважити, що, зважаючи на теоретично-методологічний характер нашого дослідження, ми не можемо ані рекомендаційно, ані практично впливати на матеріальне забезпечення усіх вищевказаних аспектів, хоча воно залишається ключовим у процесі імплементації нової парадигми.

Є. Приступа зазначає, що «структура та зміст діяльності в студентському спорті України представлена двома рівнями – керівних та базових структур. До керівних структур відносяться державні та громадські організації, основна діяльність чи окремі установчі завдання яких передбачають проблематику студентського спорту. Базовий рівень представлений системо утворювальними елементами, зокрема змаганнями та вищим навчальним закладом, а також процесними структурами студентського спорту – спортивним клубом і навчально-тренувальним процесом» [4, с. 105].

Інтерес до індивідуального здоров'я кожної людини викликаний не тільки проблемою загального погіршення здоров'я людей, а й ідеєю духовного відродження українців як нації. Все це зумовлює необхідність вивчення педагогічних умов формування валеологічної культури особистості вчителя, виявлення її суті, змісту специфічних характеристик, тенденцій і умов розвитку для якісної підготовки сучасних вчительських кадрів [5, с. 2].

П. Плахтій визначає валеологію як базовий інтегративний курс, що має бути введений до системи шкільної валеологічної освіти, й такий, котрий вивчає вплив факторів довкілля (природних, соціальних, побутових, виробничих тощо) на стан здоров'я і працездатність людини. Науковець бачить першочерговими завданнями валеології розроблення практичних заходів, спрямованих на підвищення опірності організму до різноманітних шкідливих впливів довкілля, покращення загального стану здоров'я і фізичного розвитку, попередження передчасного старіння [6, с. 3].

Базовою вихідною в реалізації цього дослідження виступають положення Конституції України (Статті 3, 24, 27, 36, 43, 49, 50) про те, що здоров'я молоді, виховання в неї потреби й культури здорового способу життя є пріоритетом державної політики та наряду розвитку української нації [7]. Правове поле впровадження валеології серед широких верств населення в Україні реалізується: по-перше, прийняттям і виконанням відповідних документів: законів – «Про освіту» [8], «Про вищу освіту» [9], «Про фізичну культуру і спорт» [10], «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [11], Указів Президента України – «Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту» [1], «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [12], «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [13]; розпорядження – Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір» [14], наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти» [15]; постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми «Репродуктивне здоров'я нації» [16]; по-друге, діяльністю компетентних комісій та органів; по-третє, участю держави в національних, міжнародних і світових проєктах з цієї проблеми (Болонській декларації Євросоюзу, резолюціях ВООЗ, рекомендаціях ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, ООН) тощо.

Програма «Освіта / Україна XXI століття» передбачає реструктуризацію й реформування галузі, що реалізуватиме передовсім нову якість підготовки вчителя як учасника суб'єкт-суб'єктної взаємодії на шляху до формування валеологічного світогляду вихованців.

У посібнику Г. Давидюк «Валеологія» у стислій формі передано відомості про здоровий спосіб життя від найдавнішого досвіду поколінь до найновіших сучасних віянь у галузі оздоровлення організму [17].

У посібнику «Валеологія» І. Поташнюк, розрахованому на студентів університетів і педагогічних інститутів, розкривається зміст понять «валеологія», «здоровий спосіб життя», висвітлюється роль фізичної культури у поглибленні розуміння способу життя, розкривається сутність критеріїв оцінки ефективності роботи у формуванні здорового способу життя, пропонується програма навчального курсу «Валеологія» [18].

Висновки. Отже, правове забезпечення валеологічної освіти майбутнього учителя регламентоване низкою національних та міжнародних документів за ієрархічним принципом. Україна, поступово входячи у світову соціальну, медичну, психологічну й валеологічну спільноту набуває прав, обов'язків, а головне, можливостей у розвитку автентичного валеологічного простору на всіх рівнях політичної й громадської діяльності. Наразі в нашій державі діє низка законів, що стимулюють впровадження валеологічної освіти для широких мас населення. В українському правовому полі ці проблеми розглядаються як медичні й позамедичні, терапевтичні й превентивні, спеціальні й загальні [19-34]. Це робить валеологічну культуру загальнодоступним компонентом загальнолюдської. Природно, що предметом відображення різних форм соціальної свідомості у різні часи була людина, її духовна та / або фізична досконалість. Так, в рамках філософії як спільної праматері гуманітарних і значною мірою природничих наук розвивалися психологічні, педагогічні й медичні теорії здоров'я і буття людини.

Література:

1. Указ Президента України «Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту» [Електронний ресурс] : № 1148/2004 від 28 верес. 2004 р. : [поточна ред.] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр. комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2qNuAyk> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.
2. Міненюк А. О. Формування валеологічних знань у майбутніх учителів фізичної культури : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Міненюк Антоніна Олександрівна ; Ін-т вищ. освіти АПН України. – Київ, 2007. – 258 с.
3. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [Електронний ресурс] № 3808-XII від 24 груд. 1993 р. : [поточна ред.] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр. комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2rBzFys> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.
4. Prystupa E. Justification of theoretical and methodological system of students sports in Ukraine in the XXI century / Evgen Prystupa, Yuriy Briskin, Mykhailo Melnyk, Maryan Pityn // Спортивний вісник Придніпров'я : наук.-практ. журн. / Дніпропетр. держ. ін-т фіз. культури і спорту. – 2016. – № 2. – С. 105–111.
5. П'ясецька Н. А. Формування валеологічної культури майбутніх учителів у вищих закладах освіти I-II рівнів акредитації : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / П'ясецька Наталія Анатоліївна ; Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2004. – 21 с.
6. Плахтій П. Д. Медико-біологічні основи валеології : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / П. Д. Плахтій ; Кам'янець-Подільський держ. пед. ун-т. – Кам'янець-Подільський : Інформ.-вид. від. ун-ту, 2000. – 408 с.
7. Конституція України [Електронний ресурс] : поточна ред., ред. від 30.09.2016, підстава1401-19 // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр. комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/28PnVvc> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.
8. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] № 1060-XII від 23 трав. 1991 р. : [поточна ред.] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр. комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2saZjY1> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.
9. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 1 лип. 2014 р. : [поточна ред.] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр. комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2qDazu1> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.
10. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [Електронний ресурс] № 3808-XII від 24 груд. 1993 р. : [поточна ред.] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр. комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2rBzFys> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.
11. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [Електронний ресурс] № 2801-XII від 19 листоп. 1992 р. : [поточна ред.] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр. комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2sb0Ahl> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.
12. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [Електронний ресурс] : № 344/2013 від 25 черв. 2013 р. // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр. комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2riqjGx> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.
13. Указ Президента України «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [Електронний ресурс] : № 42/2016 від 9 лют. 2016 р. // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр.

комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2rihA79> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.

14. Концепція Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір» [Електронний ресурс] : затв. розпорядж. Кабінету Міністрів України № 1164-р від 31 жовт. 2011 р. // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр. комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2qDquc9> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.

15. Галузева Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України № 1176 від 14 серп. 2013 р. // Освіта. UA : [веб-сайт]. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1998–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2rib68M> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.

16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми «Репродуктивне здоров'я нації» [Електронний ресурс] : № 1849 від 27 груд. 2006 р. // Верховна Рада України : офіц. веб-портал / програмно-техн. підтримка: Упр. комп'ютериз. систем, інформ. підтримка: Інформ. упр., Прес-служба Апарату Верхов. Ради України. – Електрон. дані і програми. – [Київ, 1994–2017]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2qMAxer> (дата звернення: 30.04.2017). – Назва з екрана.

17. Давидюк Г. М. Валеологія / Г. М. Давидюк. – Луцьк : Надстир'я, 1998. – 157 с.

18. Поташнюк І. В. Поняття «здоров'я» в системі ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців фізичної культури / І. В. Поташнюк // *Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Фізкультура і спорт.* – Луцьк, 1997. – Вип. 6. – С. 52–55.

19. Мединський С. Генеза наукових підходів до дефініції «здоров'язбереження» / С. Мединський, Ю. Карвацька // *Науковий журнал ДВНЗ Прикарпатський Національний університет імені Василя Стефаника.* Вип. 17, ч. 1. Івано-Франківськ – 2019. С. 159-171.

20. Nerubasska, A., Palshkov, K., & Maksymchuk, B. (2020b). A Systemic Philosophical Analysis of the Contemporary Society and the Human: New Potential. *Postmodern Openings*, 11(4), 275-292. <https://doi.org/10.18662/po/11.4/235>

21. Maksymchuk, B., Gurevych, R., Matviichuk, T., Surovov, O., Stepanchenko, N., Opushko, N., Sitovskiy, A., Kosynskiy, E., Bogdanyuk, A., Vakoliuk, A., Solovyov, V., & Maksymchuk, I. (2020a). Training Future Teachers to Organize School Sport. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(4), 310-327. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.4/347>

22. Palamarchuk, O., Gurevych, R., Maksymchuk, B., Gerasymova, I., Fushtey, O., Logutina, N., Kalashnik, N., Kylyvnyk, A., Haba, I., Matviichuk, T., Solovyov, V., & Maksymchuk, I. (2020). Studying Innovation as the Factor in Professional Self-Development of Specialists in Physical Education and Sport. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(4), 118-136. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.4/337>

23. Onishchuk, I., Ikonnikova, M., Antonenko, T., Kharchenko, I., Shestakova, S., Kuzmenko, N., & Maksymchuk, B. (2020). Characteristics of Foreign Language Education in Foreign Countries and Ways of Applying Foreign Experience in Pedagogical Universities of Ukraine. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3), 44-65. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/308>

24. Maksymchuk, B., Matviichuk, T., Solovyov, V., Davydenko, H., Soichuk, R., Khurtenko, O., Groshovenko, O., Stepanchenko, N., Andriychuk, Y., Grygorenko, T., Duka, T., Pidlypniak, I., Gurevych, R., Kuzmenko, V., & Maksymchuk, I. (2020b). Developing Healthcare Competency in Future Teachers. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3), 24-43. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/307>

25. Gerasymova, I., Maksymchuk, B., Bilozero, M., Chernetska, Yu., Matviichuk, T., Solovyov, V., & Maksymchuk, I. (2019). Forming professional mobility in future agricultural specialists: the sociohistorical context. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 11 (4), 345-361. <http://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/1604/pdf>

26. Sheremet M., Leniv Z., Loboda V., Maksymchuk B. (2019) The development level of smart information criterion for specialists' readiness for inclusion implementation in education. *Information Technologies and Learning Tools*, 72, 273-285. <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2561>

27. Nerubasska, A., Maksymchuk, B. (2020a). The Demarkation of Creativity, Talent and Genius in Humans: a Systemic Aspect. *Postmodern Openings*, 11 (2), 240-255. <https://www.lumenpublishing.com/journals/index.php/po/article/view/2625>

28. Melnyk, N., Bidyuk, N., Kalenskiy, A., Maksymchuk, B., Bakhmat, N., Matviienko, O. ... Maksymchuk, I. (2019). Models and organizational characteristics of preschool teachers' professional training in some EU countries and Ukraine. *Zbornik Instituta za pedagogoska istrazivanja*, 51 (1), 46–93. <https://ipisr.org.rs/images/pdf/zbornik-51/Natalija-Meljnik.pdf>

29. Bakhmat, N., Maksymchuk, B., Voloshyna, O., Kuzmenko, V., Matviichuk, T., Kovalchuk, A. ... Maksymchuk, I. (2019). Designing cloud-oriented university environment in teacher training of future physical education teachers. *Journal of Physical Education and Sport*, 19 (4), 1323-1332. <http://efsupit.ro/images/stories/august2019/Art%20192.pdf>

30. Behas, L., Maksymchuk, B., Babii, I., Tsybal-Slatvinska, S., Golub, N., Golub, V. ... Maksymchuk, I. (2019). The influence of tempo rhythmic organization of speech during gaming and theatrical activities on correction of stammering in children. *Journal of Physical Education and Sport*, 19 (4), 1333-1340.

<http://efsupit.ro/images/stories/august2019/Art%20193.pdf>

31. Bezliudnyi O., Kravchenko O., Maksymchuk B., Mishchenko M., Maksymchuk, I. (2019) Psycho-correction of burnout syndrome in sports educators (2019). Journal of Physical Education and Sport, 19 (3), Art 230 pp. 1585. <http://efsupit.ro/images/stories/septembrie2019/Art%20230.pdf>

32. Halaidiuk, M., Maksymchuk, B., Khurtenko, O., Zuma, I., Korytko, Z., Andrieieva, R. ... Maksymchuk, I. (2018). Teaching approaches in extracurricular physical activities for 12-14-year-old pupils under environmentally unfavourable conditions. Journal of Physical Education and Sport, 18 (4), 2284–2291. <http://efsupit.ro/images/stories/decembrie2018/Art%20344.pdf>

33. Maksymchuk, I., Maksymchuk, B., Frytsiuk, V., Matviichuk, T., Demchenko, I., Babii, I. ... Savchuk, I. (2018). Developing pedagogical mastery of future physical education teachers in higher education institutions. Journal of Physical Education and Sport, 18 (2), 810–815. <http://efsupit.ro/images/stories/iunie2018/Art%20119.pdf>

34. Sitovskiy A., Maksymchuk B., Kuzmenko V., Nosko Y., Korytko Z., Bahinska O. ... Maksymchuk, I. (2019). Differentiated approach to physical education of adolescents with different speed of biological development (2019). Journal of Physical Education and Sport, Vol.19 (3), Art 222, pp. 1532 – 1543. <http://efsupit.ro/images/stories/august2019/Art%20192.pdf>

References

1. Decree of the President of Ukraine “On the National Doctrine of the Development of Physical Culture and Sports” [Electronic Resource]: No. 1148/2004 of 28, September 2004: [current ed.] Verkhovna Rada of Ukraine: official web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: <http://bit.ly/2qNuAyk> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian]

2. Mineniuk, A. O. (2007). The formation of valeological knowledge in future teachers of physical education. PhD thesis. Kyiv, 258. [in Ukrainian]

3. Law of Ukraine “On physical culture and sports” [Electronic Resource] No. 3808-XII of 24, December 1993: [current ed.] Verkhovna Rada of Ukraine: official web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: [http:// bit.ly/2rBzFys](http://bit.ly/2rBzFys) (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian]

4. Prystupa E. (2016). Justification of theoretical and methodological system of students sports in Ukraine in the XXI century. Sports bulletin of Transnistria: scientific and practical journal of Dnipropetrovsk state institute of physical culture and sports, 2, 105–111. [in Ukrainian]

5. Piasetska, N. A. (2004). The formation of valeological culture of future teachers in higher educational institutions of the I-II levels of accreditation. Abstract of PhD thesis. Kyiv, 21. [in Ukrainian]

6. Plakhtiy, P. D. (2000). Medical and biological foundations of valeology: textbook for students of higher educational institutions. Kamyanskyi state pedagogical institution. Kamyanskyi, 408. [in Ukrainian]

7. Constitution of Ukraine [Electronic Resource]: current ed., ed. of 30.09.2016, substitute1401-19. Verkhovna Rada of Ukraine: official web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: <http://bit.ly/28PnVvc> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian].

8. Law of Ukraine “On Education” [Electronic Resource] № 1060-XII of 23, May 1991: [current ed.] Verkhovna Rada of Ukraine: official web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: <http://bit.ly/2saZjY1> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian]

9. Law of Ukraine «On Higher Education» № 1556-VII of 1, July 2014: [current ed.] Verkhovna Rada of Ukraine: official web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: <http://bit.ly/2qDazu1> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen.

10. Law of Ukraine “On physical education and sport” [Electronic Resource] № 3808-XII of 24, December 1993: [current ed.] Verkhovna Rada of Ukraine: official web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: <http://bit.ly/2rBzFys> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian]

11. Law of Ukraine “Basis of Ukrainian legislation on health care” [Electronic Resource] № 2801-XII of 19, November 1992: [current ed.] Verkhovna Rada of Ukraine: official web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: <http://bit.ly/2sb0Ahl> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian]

12. Decree of the President of Ukraine “On the National Strategy for the Development of Education in Ukraine for the Period up to 2021” [Electronic Resource]: № 344/2013 of 25, June 2013. Verkhovna Rada of Ukraine: official web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: <http://bit.ly/2riqjGx> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian]

13. Decree of the President of Ukraine “On the National Strategy for Recreational Motor Activity in Ukraine for the Period until 2025” Motor Activity - Healthy Lifestyle - Healthy Nation” [Electronic Resource]: № 42/2016 of 9, February 2016. Verkhovna Rada of Ukraine: official web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: <http://bit.ly/2rihA79> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian]

14. Concept of the National Program “Health - 2020: Ukrainian Dimension” [Electronic Resource]: the approved Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 1164-p of 31, October 2011. Verkhovna Rada of Ukraine: official

- web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: <http://bit.ly/2qDquc9> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian]
15. Concept of development of continuing pedagogical education [Electronic Resource]: approved by the order of education and science of Ukraine № 1176 of 14, August 2013. Education. UA: [website]. Electronic data and programs. [Kiev, 1998–2017]. Access mode: <http://bit.ly/2rib68M> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian]
  16. Decision of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On the approval of the State program” Reproductive health of the nation” [Electronic Resource]: № 1849 of 27, December 2006. Verkhovna Rada of Ukraine: official web portal/software support. Press Service of Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic data and programs. [Kiev, 1994-2017]. Access mode: <http://bit.ly/2qMAxeR> (the accessed date: 30.04.2017). The name of the screen. [in Ukrainian]
  17. Davydiuk, H. M. (1998). *Valeology*. Lutsk, 157. [in Ukrainian]
  18. Potashniuk, I.V. (1997). The concept of "health" in the system of value orientations of future specialists of physical culture. *Scientific bulletin of Lesya Ukrainka Volyn State University. Series: Physical education and sports*. Lutsk, 6, 52–55. [in Ukrainian]
  19. Medynskiy, S., Karvatska, Yu. (2019). The genesis of scientific approaches to the definition of "health". *Scientific Journal of State University of Higher Education of Vasyl Stefanyk Carpathian National University. Ivano-Frankivsk*, 17, part 1, 159-171. [in Ukrainian]
  20. Nerubasska, A., Palshkov, K., & Maksymchuk, B. (2020b). A Systemic Philosophical Analysis of the Contemporary Society and the Human: New Potential. *Postmodern Openings*, 11(4), 275-292. <https://doi.org/10.18662/po/11.4/235>
  21. Maksymchuk, B., Gurevych, R., Matviichuk, T., Surovov, O., Stepanchenko, N., Opushko, N., Sitovskiy, A., Kosynskiy, E., Bogdanyuk, A., Vakoliuk, A., Solovyov, V., & Maksymchuk, I. (2020a). Training Future Teachers to Organize School Sport. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(4), 310-327. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.4/347>
  22. Palamarchuk, O., Gurevych, R., Maksymchuk, B., Gerasymova, I., Fushtey, O., Logutina, N., Kalashnik, N., Kylyvnyk, A., Haba, I., Matviichuk, T., Solovyov, V., & Maksymchuk, I. (2020). Studying Innovation as the Factor in Professional Self-Development of Specialists in Physical Education and Sport. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(4), 118-136. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.4/337>
  23. Onishchuk, I., Ikonnikova, M., Antonenko, T., Kharchenko, I., Shestakova, S., Kuzmenko, N., & Maksymchuk, B. (2020). Characteristics of Foreign Language Education in Foreign Countries and Ways of Applying Foreign Experience in Pedagogical Universities of Ukraine. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3), 44-65. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/308>
  24. Maksymchuk, B., Matviichuk, T., Solovyov, V., Davydenko, H., Soichuk, R., Khurtenko, O., Groshovenko, O., Stepanchenko, N., Andriychuk, Y., Grygorenko, T., Duka, T., Pidlypniak, I., Gurevych, R., Kuzmenko, V., & Maksymchuk, I. (2020b). Developing Healthcare Competency in Future Teachers. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3), 24-43. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/307>
  25. Gerasymova, I., Maksymchuk, B., Bilozero, M., Chernetska, Yu., Matviichuk, T., Solovyov, V., & Maksymchuk, I. (2019). Forming professional mobility in future agricultural specialists: the sociohistorical context. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 11 (4), 345-361. <http://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/1604/pdf>
  26. Sheremet M., Leniv Z., Loboda V., Maksymchuk B. (2019) The development level of smart information criterion for specialists' readiness for inclusion implementation in education. *Information Technologies and Learning Tools*, 72, 273-285. <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2561>
  27. Nerubasska, A., Maksymchuk, B. (2020a). The Demarkation of Creativity, Talent and Genius in Humans: a Systemic Aspect. *Postmodern Openings*, 11 (2), 240-255. <https://www.lumenpublishing.com/journals/index.php/po/article/view/2625>
  28. Melnyk, N., Bidyuk, N., Kalenskiy, A., Maksymchuk, B., Bakhmat, N., Matviienko, O. ... Maksymchuk, I. (2019). Models and organizational characteristics of preschool teachers' professional training in some EU countries and Ukraine. *Zbornik Instituta za pedagogoska istrazivanja*, 51 (1), 46–93. <https://ipisr.org.rs/images/pdf/zbornik-51/Natalija-Meljnik.pdf>
  29. Bakhmat, N., Maksymchuk, B., Voloshyna, O., Kuzmenko, V., Matviichuk, T., Kovalchuk, A. ... Maksymchuk, I. (2019). Designing cloud-oriented university environment in teacher training of future physical education teachers. *Journal of Physical Education and Sport*, 19 (4), 1323-1332. <http://efsupit.ro/images/stories/august2019/Art%20192.pdf>
  30. Behas, L., Maksymchuk, B., Babii, I., Tsybal-Slatvinska, S., Golub, N., Golub, V. ... Maksymchuk, I. (2019). The influence of tempo rhythmic organization of speech during gaming and theatrical activities on correction of stammering in children. *Journal of Physical Education and Sport*, 19 (4), 1333-1340. <http://efsupit.ro/images/stories/august2019/Art%20193.pdf>
  31. Bezliudnyi O., Kravchenko O., Maksymchuk B., Mishchenko M., Maksymchuk, I. (2019) Psycho-correction of burnout syndrome in sports educators (2019). *Journal of Physical Education and Sport*, 19 (3), Art 230 pp. 1585. <http://efsupit.ro/images/stories/septembrie2019/Art%20230.pdf>
  32. Halaidiuk, M., Maksymchuk, B., Khurtenko, O., Zuma, I., Korytko, Z., Andrieieva, R. ... Maksymchuk, I. (2018). Teaching approaches in extracurricular physical activities for 12-14-year-old pupils under environmentally

unfavourable conditions. Journal of Physical Education and Sport, 18 (4), 2284–2291. <http://efsupit.ro/images/stories/decembrie2018/Art%20344.pdf>

33. Maksymchuk, I., Maksymchuk, B., Frytsiuk, V., Matviichuk, T., Demchenko, I., Babii, I. ... Savchuk, I. (2018). Developing pedagogical mastery of future physical education teachers in higher education institutions. Journal of Physical Education and Sport, 18 (2), 810–815. <http://efsupit.ro/images/stories/iunie2018/Art%20119.pdf>

34. Sitovskiy A., Maksymchuk B., Kuzmenko V., Nosko Y., Korytko Z., Bahinska O. ... Maksymchuk, I. (2019). Differentiated approach to physical education of adolescents with different speed of biological development (2019). Journal of Physical Education and Sport, Vol.19 (3), Art 222, pp. 1532 – 1543. <http://efsupit.ro/images/stories/august2019/Art%20192.pdf>

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.3(133).17

Максимчук Б.А.

**професор, доктор педагогічних наук,
професор кафедри фізичної культури, біології та основ здоров'я,
Ізмаїльський державний гуманітарний університет**

Кахіані Ю. В.

**кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи
ДЗВО "Донбаський державний педагогічний університет"**

Кевпаніч В.В.

старший викладач кафедри фізичного виховання, ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

Звонар В.В.

старший викладач кафедри фізичного виховання, ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

Петрушко М.І.

старший викладач кафедри фізичного виховання, ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

Джуган Л.М.

викладач кафедри фізичного виховання, ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ: СТРУКТУРНО-КОМПОНЕНТНИЙ АНАЛІЗ

У сучасній педагогічній науці актуальним залишається вивчення готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності. Вивченню цієї проблеми в останні роки присвячено дослідження багатьох науковців. Розкриваючи сутність стану готовності майбутніх учителів початкової школи до професійної діяльності з фізичної культури, одні автори розглядають її як особистісну характеристику фахівця, інші – як функціональну. Перед сучасною педагогікою вищої школи стоїть важливе теоретичне і практичне завдання, котре стосується вдосконалення процесу професійного становлення особистості вчителя взагалі та вчителя початкової школи, зокрема, до праці з фізичного виховання. Шляхи й методи формування у студентів педагогічного університету готовності до вчительської діяльності – складне соціально-психологічне явище. Воно поєднує в собі комплекс індивідуально-психологічних якостей особистості, певну систему професійно-педагогічних знань, умінь, навичок. Готовність учителя до праці вважається формою зв'язку професійно-педагогічної спрямованості зі світоглядом, життєвими установками й духовними цінностями, а також і з етичною, волевою та емоційною сферами. Суттєвим недоліком у цій галузі знань і практичної діяльності продовжує залишатися слабкий зв'язок теорії з практикою у процесі навчання у ЗВО. Посилання на досвід шкіл у вивченні теорії, орієнтація на знання в процесі педагогічної практики ще не розв'язують досліджуваної нами проблеми. Потрібна спеціальна робота ЗВО, яка б допомогла досягнути теоретичну й практичну готовність студентів до педагогічної діяльності.

Ключові слова: оцінка рівнів готовності, компоненти готовності, рівень майстерності, навчальний матеріал, професійні вимоги.

Borys Maksymchuk, Yuliia Kakhiani, Vasyl Kevpanych, Vasyl Zvonar, Maryna Petrushko, Lyubov Dzhugan.

The preparedness of future primary school teacher for professional activity in physical culture: the structural-component analysis. In modern pedagogical science, the study of the preparedness of future specialists for professional activity remains relevant. The research of many scientists has been devoted to the study of this problem in recent years. Revealing the essence of the state of preparedness of future primary school teachers for professional activity in physical culture, some authors consider it as a personal characteristic of a specialist, others as functional. Modern higher school pedagogy is faced with an important theoretical and practical task, which concerns improving the process of professional development of the personality of a teacher in general and a primary school teacher, in particular, to work on physical education. Ways and methods of forming preparedness for teacher activity among students of the pedagogical university are a complex socio-psychological phenomenon. It combines a complex of individual and psychological qualities of the personality, a certain system of professional and pedagogical knowledge, abilities, and skills. The teacher's preparedness for work is considered a form of connection of a vocational and pedagogical orientation with the worldview, life attitudes, and spiritual values, as well as with the ethical, strong-willed, and emotional spheres. A significant drawback in this field of knowledge and practice continues to be the weak connection of theory with practice in the process of training in IHE.